

Kommunal- og regionaldepartementet
Bolig- og bygningsavdelingen
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

TJW
dokument2

Oslo, 06.09.13

HØRINGSSVAR VEDR. ENDRINGER I TEKNISKE FORSKRIFTER TIL PLAN- OG BYGNINGSLOV

1. Innledning

Rockwool mener at forslaget inneholder gjennomarbeidede, veldokumenterte og fremsynte forslag til hvorledes byggesektoren kan bidra til den energieffektivisering som er nødvendig med hensyn til forsyningssikkerhet og den nødvendige reduksjon av utslipp av CO₂. De siste måneders stigende strømpriser og økende energiunderskudd har også understreket viktigheten av å redusere bygningers energiforbruk for å være bedre rustet til å klare store svingninger.

Energibesparelser i bygninger er generelt en av de mest kostnadseffektive tiltak for å redusere samfunnets energiforbruk. Det er en tilsvarende tendens i våre naboland til å sette fokus på bygningers energiforbruk. Rockwool mener at det er viktig at de norske kravene kontinuerlig motiverer produsenter til energieffektive løsninger - både til hjemmemarkedet og til eksport – slik at konkurranseevnen ikke svekkes.

Rockwool anerkjenner også den fremsynthet som er skissert i Soria-Moria erklæringen om å gjøre lavenergiboliger til standard. Vi synes at de foreslåtte skjerpelser av energikravene er et viktig skritt i denne retning.

Fastsettelse av lavenergistandard og annonsering av skjerpelser

Rockwool vil i den forbindelse foreslå at det i forskriftene fastsettes standarder for lavenergiboliger slik at det blir klarhet rundt energinivået i slike boliger. På denne måten kan markedet innstille seg på den nye standarden og de mulige skjerpelser av kravene som skal skje i henhold til EU-direktivet om energieffektivitet i bygg.

2. Kommentarer til de to modellene

Kommunal- og regionaldepartementet har spesifikt bedt om kommentarer på innføringen av de to modellene for beregning av energiforbruket: rammekravsmodellen og energitiltaksmodellen.

Overordnet finner Rockwool utformingen av de to modellene hensiktsmessige.

Betydningen av minstekrav til isolasjonsnivå

Rockwool er enig i viktigheten av å fastlegge minstekrav til isolasjonsnivå fordi det er av samfunnsmessig interesse å sikre at huset har innebygde energikvaliteter som varer i hele bygningens levetid. En godt isolert bygning reduserer også risikoen for utilsiktet høyt energiforbruk hvis teknisk installasjon av f. eks. varmepumpe går i stykker. Den merkostnaden som ligger i bedre isolasjonsnivå skal ses i forhold til energitiltak med kortere levetid, som f. eks. varmepumper, som skal skiftes ut en rekke ganger i bygningens levetid. Dette bør derfor også inngå i rentabilitetsberegningene for ulike energitiltak.

I tillegg vil det å sikre et lavt energiforbruk i hele bygningens levetid innebære en innebygget fleksibilitet i forhold til bruk av vedvarende energiforsyningsformer og fremtidige energiteknologi.

Luftskifte

Forutsetningen for et energieffektivt bygg er ikke bare mer isolasjon, men også minimering av luftlekkasjer. Rockwool gir derfor sin fulle tilslutning til den foreslåtte normen for luftskifte på 1.5 luftvekslinger pr. time ved 50 Pa. Dette vil medføre ensartede standarder i Norge og Danmark, og identiske krav er en fordel for byggebransjen

Inneklima

Det hevdes fra tid til annen at velisolerte, tette bygg medfører problemer med inneklimaet. Rockwool mener at en slik sammenheng ikke eksisterer. Det er i stedet et spørsmål om korrekt utførte konstruksjoner. Ved en god og effektiv ventilasjonsløsning er inneklimaet i mange tilfeller bedre i det energieffektive hus (www.mesterbygg.no www.rockwool.dk).

A. Rammekravsmodellen

Rockwool mener at modellen utfyller de metodekrav som direktivet stiller. I tillegg til å øke den arkitektoniske friheten legger metoden også opp til utviklingen av integrerte løsninger, noe som bør kunne understøtte utbredelsen av vedvarende energi. Vi undrer oss imidlertid over at det tilsynelatende ikke legges opp til en større oppmerksomhet på betydningen av orienteringen av husets vinduer i forhold til himmelretningene. Etter våre beregninger kan dette bety 5-10% av energiforbruket.

Rockwool har følgende innvendinger til forslaget:

- Rammekravsmodellen vil virke noe urettferdig for de som velger å bygge en liten bolig. Det kunne kanskje være en ide å innføre en faktor for justering av energibehov, som man har innført i Danmark. For eksempel for eneboliger beregnes krav til brutto energiforbruk etter følgende formel:
 $70 + 2200 / \text{oppvarmet etasjeareal kWh/m}^2 \text{ pr. år.}$
- 13 forskjellige bygningskategorier blir for detaljert. Flere kategorier bør kunne slå sammen fordi bruksområdet for bygningene er sammenfallende. Man kan frykte at så mange kategorier vil virke forvirrende når det gjelder kravene til energinivå. Likeledes kan man frykte at det vil føre til omgåelse av reglene ved å forsøke å definere bygningen etter en kategori med lavere energikrav. Vi vil henlede oppmerksomheten på at det nye danske bygningsreglementet kun opererer med 3 kategorier.
- Hvis alle eller flere kategorier opprettholdes bør nivåene senkes. Det er betydelig høyere nivåer for en del offentlige bygninger og samtidig fremgår det at det er meget korte tilbakebetalingstider. Vi mener at kravene bør skjerpes, noe som også vil gi ensartede tilbakebetalingstider.

B. Energiltaksmodellen

- Rockwool mener at det er viktig med en hensiktsmessig fordeling av isolasjonskravene til de enkelte bygningsdelene. Det er viktig at det ikke gis mulighet til at en bygningsdel er betydelig dårligere isolert enn en annen. Dette er viktig både for inneklimate og bygningens samlede energimessige standard.
- Som et element i denne sammenheng bør det stilles ambisiøse krav til vinduer. De foreslåtte standarder for vinduer sees allerede i markedet og i våre naboland. En reduksjon av kravet i forhold til de nivåer som i praksis brukes på markedet i dag vil bety en mulighet for å spare på isolasjonen i bygningskroppen. Dermed går den fremtidssikring av bygget, som forslaget legger opp til tapt. En optimal løsning for både klimaskjerm og vinduer gir mulighet for en fremtidig energiforbedring av huset i løpet av dets levetid, når det ved kommende vindusutskiftninger blir satt inn nyeste teknologi som gjelder til den tid. Vi ser at det praktiseres bruk av vinduer med U-verdi lik 1,4 W/m²K som standard i bolighus i dag. En videreutvikling av dette mot bedre vinduer er viktig, da vinduer er den dårligste bygningsdelen med hensyn til varmeisolering.

3. Konkrete kommentarer

For øvrig er det noen konkrete kommentarer til forslaget:

I. Grensen for fritidsboliger

Rockwool mener at grensen for hvilke fritidsboliger som er omfattet av energireglene bør senkes fra de foreslåtte 80 m² til 60 m². Tendensen går i retning av flere og større fritidsboliger, og at folk bruker dem i større grad, særlig når de pensjoneres. Det kan i ytterste konsekvens bety at en betydelig del av energiforbruket "flytter" fra helårsboliger til fritidsboliger. For å sikre energireduksjoner fra oppvarmingssektoren er det derfor viktig å stille krav til fritidsboligenes energiforbruk, samt at det settes klare krav til mindre fritidsboliger.

II. Energikrav i forbindelse med rehabilitering må gjøres tydeligere

Hvis det store potensialet for energibesparelser i bygningsmassen skal utnyttes, er det avgjørende at det kommer klare krav til energioptimering i forbindelse med rehabilitering. En del tiltak er kun rentable i forbindelse med alminnelige rehabiliteringsoppgaver som f. eks. etterisolering av tak og fasade og utskifting til energivinduer. Dette er tiltak som kun gjennomføres få ganger i bygningens levetid, og det er viktig at klare krav sikrer at sjansen for energioptimering ikke går tapt. EU-direktivet fastsetter en grense på 1000 m², men mesteparten av energiforbruket ligger i bygninger som er mindre enn dette arealet. Med erfaringer fra Danmark vil Rockwool derfor henstille til at det på bakgrunn av en fastsatt rentabilitetsgrense kommer krav om en energioptimering ved rehabilitering av klimaskjermens enkelte deler.

Det bør også vurderes å innføre en støtteordning for de som ønsker å etterisolere, på lik linje med f. eks. pelletsovner. Dette vil støtte opp om intensjonen i de nye forskriftene, hvor ønsket om en robust og varig klimaskjerm er det grunnleggende.

III Klare krav og retningslinjer for kuldebroer

Det må være klare krav og retningslinjer til behandling av kuldebroer. Kuldebroer har meget stor betydning for det gjennomsnittlige varmetapet for den enkelte bygningsdel. Praksis i dag er at man ikke regner inn dette pga. runde formuleringer i forskriften. Faren for at denne praksisen fortsetter i fremtiden er stor, dersom det ikke settes konkrete krav.

IV Krav til teknisk isolering

Energitapet fra uisolerte tekniske installasjoner er et oversett problem. Rockwool anbefaler at det defineres klare regler.

A. Ikrafttredelse

Det legges opp til en overgangsperiode til de nye reglene på 2 år. Dette synes å være u hensiktsmessig lenge av to grunner:

- Erfaringsmessig vil dette bety at nye bygninger først bygges etter de nye reglene om 2 år. Hvis det blir mulig å søke om byggetillatelse innen ikrafttredelsesdatoen vil man samtidig se at det vil komme en stor mengde hus med energiforbruk som følger de gamle reglene lenge etter de nye reglenes ikrafttreden. Dermed vil den samfunnsmessige gevinsten ved de nye energikravene bli veldig forsinket, 2 ½ til 2 ¾ år. De tekniske løsningene og produktene, som skal til for å bygge etter de nye reglene er til stede, og omstillingen i byggebransjen kommer ikke glidende, men først når reglene er trådt i kraft. Det er etter vår erfaring i høy grad nøyaktighet i utførelsen som skal sikre at bygningene overholder de nye kravene. Erfaringer med de danske kravene viser at kravene kan implementeres raskt hvis det settes fokus på det.
- En lang utsettelse av iverksettelsen vil vanskeliggjøre revisjonen av reglene, som ifølge direktivet skal foretas hvert 5. år, med henblikk på mulige innskjerpelser.

4. Kommentar til konsekvensvurdering

Det bemerkes i forslaget til forskrift at de skjerpede energikravene vil kunne føre til utviklings- og omstillingskostnader for deler av byggenæringen (s.11). Rockwool vil i den forbindelse bemerke at man må forutsette en løpende utvikling innenfor området. Forøvrig er det i meget stor grad snakk om kjente tekniske løsninger som allerede finnes på markedet, ikke minst gjennom Husbankens initiativ vedrørende lavenergiboliger. Rockwool har med stor interesse lagt merke til at ”andelen av boligene Husbanken godkjente for grunnlån som hadde redusert energibehov økte fra 28% i andre halvår 2005 til 38% i første halvår i år. Husbankens tall tyder på at det ikke er dyrere å bygge lavenergiboliger enn andre boliger”. (Husbankens pressemelding september 06) Stigningen viser en økt interesse for energieffektive boliger blant boligkjøpere og tyder på visjoner og fremsynthet hos deler av byggebransjen, samtidig som det understreker at bygninger med skjerpede energikrav er rentable.

Med vennlig hilsen

Morten Andersen

Administrerende direktør
A/S Rockwool